Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2026–2027

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

118

Vragen van het lid **Lammers** (Groep Markuszower) aan de Ministers van Asiel en Migratie en van Justitie en Veiligheid over *het bericht dat over georganiseerde illegale migratiestromen vanuit Belarus naar Litouwen en Letland* (ingezonden 5 augustus 2026).

Antwoord van Minister **Van den Brink** (Asiel en Migratie), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 25 september 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 2777.

Vraag 1
Bent u bekend met de berichtgeving dat de Litouwse grensbewaking stelt dat het regime in Belarus betrokken zou zijn bij de aanleg van tunnels onder de grensafrastering om illegale migranten de Europese Unie binnen te smokkelen?[1]

Antwoord 1
Ja, hiermee ben ik bekend.

Vraag 2 en 3
Was u op de hoogte dat naast tunnels onder de Belarussische grens naar Polen óók onder de Belarussische grens naar Litouwen tunnels bestonden waardoor illegale migranten Europese bodem hebben bereikt?
Heeft u contact met uw Litouwse collega gehad over het bestaan van deze tunnels en heeft u een indicatie hoeveel migranten op illegale wijze via deze tunnels Europa hebben bereikt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2 en 3
Het kabinet heeft kennisgenomen van de berichtgeving over de aanwezigheid van tunnels tussen Belarus en Litouwen, en spreekt haar afkeuring hierover uit. Wanneer dergelijke incidenten zich voordoen is het primair aan de respectievelijke grensautoriteiten om passende maatregelen te treffen. Europese agentschappen, waaronder Frontex en Europol, ondersteunen de Schengenlanden in het grensbeheer en de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit. De Koninklijke Marechaussee (KMar) volgt de informatie die hierover via de daartoe bestemde kanalen wordt verstrekt, waaronder via de Europese agentschappen.

[1] X, 3 augustus 2026, https://x.com/visegrad24/status/2084307833638555878?s=20

ah-tk-20262027-118
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Het kabinet beschikt niet over geverifieerde cijfers inzake hoeveel migranten mogelijk via dergelijke tunnels irregulier het Schengengebied zijn binnengekomen.

Vraag 4
Bent u bekend met de berichtgeving dat Letland de grens met Belarus heeft gesloten in verband met de verslechterde situatie van illegale immigratie?[2]

Antwoord 4
Ja, hiermee ben ik bekend.

Vraag 5
Bent u bekend met de grote aantallen gepoogde illegale grensoverschrijdingen (sinds begin 2026 ongeveer 9000) die door de Letse grenswacht zijn voorkomen? Zo ja, hoe beoordeelt u deze ontwikkeling?

Antwoord 5
Het kabinet kan de genoemde cijfers niet zelfstandig verifiëren, maar onderstreept het belang van de inzet op grensbewaking door lidstaten aan de Europese buitengrens – zoals Letland – om irreguliere grensoverschrijdingen tegen te gaan, met inachtneming van internationale standaarden, waaronder het recht op asiel en het beginsel van non-refoulement. De oostelijke landsgrens wordt reeds geruime tijd gemonitord. Volgens Frontex zijn de irreguliere binnenkomsten over de periode van januari tot en met juli 2026 met 44% gedaald ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder.[3] De ontwikkelingen op de oostelijke landroute en de daarbij zich aanpassende modi operandi van migranten en hun facilitators worden nauwgezet gevolgd.

Vraag 6
Kunt u uitsluiten dat migranten die via illegale routes de Europese Unie binnenkomen uiteindelijk ook Nederland bereiken? Zo nee, welke maatregelen neemt u om dit te voorkomen?

Antwoord 6
Het kan niet worden uitgesloten dat personen die irregulier de Europese Unie zijn binnengekomen via secundaire migratiestromen binnen het Schengengebied uiteindelijk ook Nederland bereiken. Binnen de kaders van het Schengenacquis en het Europese- en het internationale recht zet het kabinet dan ook in op maximale beperking en beheersing van deze instroom. Het kabinet hanteert hierbij een meerledige aanpak, en richt zich op inzet aan de buitengrens, aan de interne grenzen, de aanpak van mensensmokkel, en in de asiel- en terugkeerketen.

Vraag 7
Indien de berichtgeving juist blijkt te zijn, deelt u de opvatting dat sprake is van een ernstig gevaar voor de nationale veiligheid van Nederland? Kunt u dit voor beide berichten afzonderlijk uiteenzetten?

Antwoord 7
Voor wat betreft de in het eerste bericht aangehaalde vermeende betrokkenheid van het Belarussische regime, vindt het kabinet de hybride dreiging door instrumentalisering van migratiestromen door Belarus onaanvaardbaar en heeft zich ook altijd voorstander getoond voor het sanctioneren van het Belarussische regime in Europees verband. Sinds 2021 veroordeelt de Europese Raad hybride aanvallen aan de EU-grenzen, paste de sanctieregeling aan om ook inzet van migranten voor politieke doeleinden te bestraffen, en legde – mede in het licht van de oorlog in Oekraïne – meerdere sanctiepakketten op tegen Belarus en betrokkenen.
Dat dergelijke door de Poolse, Litouwse en Letse grensautoriteiten onderkende tunnels door migranten benut kunnen zijn, en de Letse autoriteiten zich door aanhoudende migratiedruk genoodzaakt voelden de grens te sluiten, is

[2] X, 3 augustus 2026, https://x.com/visegrad24/status/2084219782853767665?s=20
[3] https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-preliminary-data-show-irregular-border-crossings-into-eu-down-37-in-first-seven-months-of-2026-mffdGl.

hoe dan ook een kwalijke zaak. Het kabinet onderstreept dan ook zoals onder vraag 2 en 3 uiteengezet het belang van de inzet door landen aan de Europese buitengrens met ondersteuning vanuit Frontex, alsmede de onder vraag 6 genoemde meerledige aanpak waarbinnen wordt ingezet op de beperking en beheersing van eventuele secundaire migratiestromen die daaruit voortkomen. Hoewel het bekend is dat personen die onopgemerkt willen blijven mogelijk misbruik kunnen maken van migratiestromen, is het overgrote deel van de migranten niet betrokken bij terrorisme, of anderszins een bedreiging voor de nationale veiligheid. Alle betrokken veiligheidspartners blijven zowel nationaal als internationaal alert op mogelijke dreigingen en zetten zich onverminderd in om risico's voor de nationale veiligheid te mitigeren, en daarmee ook belangen zoals het vrije verkeer van personen te waarborgen.

Vraag 8
Welke aanvullende maatregelen acht u noodzakelijk om de Europese en Nederlandse grenzen beter te beschermen tegen georganiseerde en door (semi-)statelijke actoren ondersteunde illegale migratie?

Antwoord 8
Het is van belang dat (Europese) diplomatieke druk – al dan niet in combinatie met het opleggen van sancties – wordt uitgeoefend op statelijke actoren die zich schuldig maken aan het instrumentaliseren van migratiestromen, en dat betrokken personen en entiteiten waar mogelijk worden opgespoord en worden vervolgd voor hun behulpzaamheid bij mensensmokkel. Daarnaast biedt de Crisisverordening, als onderdeel van het Asiel- en Migratiepact, lidstaten in uiterste gevallen het nodige instrumentarium om tijdelijk af te wijken van bepaalde asiel- en grensprocedures, de grensprocedure uit te breiden en te verlengen, en extra Europese solidariteit en ondersteuning beschikbaar te stellen.

Vraag 9
Hoe beoordeelt u de mogelijke veiligheidsrisico's van deze ontwikkelingen, mede in het licht van het aanhoudende terroristische dreigingsniveau 4 in Nederland, de door de NCTV gesignaleerde jihadistische dreiging, de verhoogde kans op terroristische aanslagen als gevolg van de spanningen rond Iran en de waarschuwingen voor (semi-)statelijke actoren en terroristische netwerken die Europa als doelwit kunnen kiezen? Welke aanvullende maatregelen acht u noodzakelijk om de nationale veiligheid en de Nederlandse grenzen te beschermen?

Antwoord 9
In het recente Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) van de NCTV is aangegeven dat het dreigingsniveau op niveau 4 van de 5 blijft staan.[4] Het DTN biedt inzicht in de terroristische en gewelddadig extremistische dreiging voor Nederland, de nationale belangen die hierdoor kunnen worden aangetast en de weerbaarheid tegen de dreiging. Voor het vaststellen van het dreigingsniveau wordt onderzoek gedaan naar alle vormen van terrorisme en gewelddadig extremisme. Het kabinet beschikt niet over aanwijzingen dat de in het artikel genoemde tunnels een rol zouden hebben gespeeld. Ten aanzien van eventuele aanvullende maatregelen, verwijs ik u naar de antwoorden onder vragen 7 en 8.

Vraag 10 en 11
Kunt u toelichten hoe wordt gewaarborgd dat de verplichtingen uit het EU Asiel- en Migratiepact daadwerkelijk worden uitgevoerd, in het bijzonder de verplichte identificatie, registratie en veiligheidscontrole van alle personen die de Europese Unie via een buitengrens binnenkomen? Welke garanties zijn er dat personen die zich illegaal toegang verschaffen tot de EU niet kunnen doorreizen zonder volledige registratie, biometrische vastlegging en controle op mogelijke veiligheidsrisico's?
Deelt u de mening dat het EU Asiel- en Migratiepact alleen kan functioneren wanneer alle lidstaten hun verplichtingen daadwerkelijk nakomen? Welke

[4] Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland, juni 2026.

gevolgen heeft het voor Nederland (o.a. ten aanzien van de nationale veiligheid) wanneer landen aan de buitengrens verwijtbaar of niet-verwijtbaar nalaten om migranten volledig te registreren, identificeren en controleren?

Antwoord 10 en 11
Om het EU Asiel- en migratiepact effectief te laten functioneren is het volgens het kabinet van belang dat lidstaten hun verplichtingen ook (kunnen) naleven. De procedures aan de buitengrens – waaronder de uitvoering van de screening, registratie van biometrische gegevens en de grensprocedures – zijn daarbij essentieel voor zowel het migratiebeheer als de veiligheid binnen het Schengengebied. De naleving wordt op meerdere manieren geborgd. Via de Schengenevaluatiecyclus worden lidstaten periodiek gecontroleerd. Bij tekortkomingen kunnen actieplannen, herbeoordelingen en aanvullende maatregelen volgen.

Vraag 12
Bent u het eens dat, gezien de ontdekking van de tunnels in Polen en de recente ontwikkelingen in Ceuta, dit precies laat zien waarom Nederland per direct de grenzen moeten sluiten en volledige controle moet nemen over wie ons land binnenkomt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12
Het kabinet deelt deze kwalificatie niet. Het is evident dat Nederland de eigen grenzen bewaakt. Zoals het kabinet op 8 mei jl. aan uw Kamer heeft gemeld loopt de tijdelijke herinvoering van de binnengrenscontroles op grond van artikel 25 Schengengrenscode tot en met 30 september. Daarna zal de KMar in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) informatie- en risicogestuurde controles blijven uitvoeren op inkomende intra-Schengenvluchten en treinen en op wegen en vaarwegen in de binnengrensstreek met België en Duitsland. De inzet van deze controles gebeurt op basis van informatie ten aanzien van risico's op irreguliere migratie en mensensmokkel. Indien informatie hier aanleiding toe geeft, zal de KMar de inzet in het kader van het binnengrenstoezicht hierop richten.